

Primas

PROMOTING INQUIRY
IN MATHEMATICS AND SCIENCE
EDUCATION ACROSS EUROPE

Prezentácia

Mária Mlyneková
Metodické materiály
výchovy k manželstvu a
rodičovstvu
Nitra, 02. 07. 2013

Cieľ

- Cieľom práce je, z pozície cvičného učiteľa, poskytnúť absolventovi – bývalému študentovi návod, ako začať a ako ďalej postupovať pri práci v škole, ktorá mu pripomína detstvo. Ako sa čo najlepšie zhostiť tejto náročnej ale krásnej práce, aby si o niekoľko rokov rád/a zaspomínal/a na svojho učiteľa v prvej triede, ale i cvičného učiteľa, ktorý ho/ju naučil, ako to zvládnuť na výbornú.
- Absolventa – začínajúceho učiteľa čakajú po príchode na školu z pohľadu adaptácie na nové podmienky a udržiavanie neustáleho rozvoja školy, zlepšovanie úrovne právneho vedomia učiteľa a aktivity, ktoré sa uplatňujú po nástupe do zamestnania. Sú to písomnosti ohľadne pedagogickej dokumentácie, interné predpisy školy – pracovný a prevádzkový poriadok školy, školský poriadok a pod. Ide o prvky, ktoré posilňujú stabilizáciu absolventa a napomáhajú pri rozvoji jeho profesionálnej kariéry.

Legislatíva

- Zákon z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, 245/2008 Z. z.
- Zákon č. 390/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene niektorých zákonov
- Zákon č. 37/2011 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška Ministerstva školstva SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole
- Nariadenie vlády SR č. 422/2009 Z. z. ktorým sa ustanovuje rozsah priamej vyučovacej činnosti a priamej výchovnej činnosti
- Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy

Využitie učebných osnov výchovy k manželstvu a rodičovstvu

- Dnešná spoločnosť vytvára väčší tlak na rodinu, väčší dôraz sa kladie na spoluprácu jej členov, na súdržnosť rodiny a schopnosť rodiny vytvoriť optimálne podmienky pre harmonický a zdravý rozvoj detí. Naopak rodine sa dostáva čoraz väčšej kritiky zo strany spoločnosti v zmysle, že stráca schopnosť plniť svoje primárne funkcie, neustále sa hovorí o kríze rodiny a o dopade krízy rodiny na deti. Tieto skutočnosti vyvolávajú čoraz intenzívnejšiu potrebu pripravovať mladých ľudí nielen na rolu rodiča, ale aj na rolu partnera a manžela, pretože veľké množstvo rodín sa dostáva do krízy, či sa rozpadá práve kvôli zlyhaniu partnerov a nezvládnutia manželských rolí.
- **Výchova k manželstvu a rodičovstvu v učebných osnovách**
- V literatúre je problematika výchovy k manželstvu a rodičovstvu (ďalej VMR) analyzovaná viacerými odborníkmi. Napriek tomu, že sa výchova k manželstvu a rodičovstvu nevyučuje ako samostatný predmet, ale iba v rámci iných predmetov, má svoje vlastné učebné osnovy.
- Učebné osnovy sa koncipujú z viacerých hľadísk, a to:
- **z aspektu postupnosti preberania učiva** cyklicky alebo lineárne (príp. špirálovite),
- **z aspektu množstva učiva** encyklopedicky alebo formatívne.

Tematické zameranie VMR podľa učebných osnov

- Na základe analýzy učebných osnov VMR, ako aj z vlastných skúseností s vyučovaním daného predmetu sme vyvodili závery o tom, čo by bolo potrebné zmeniť či doplniť v učebných osnovách. Najdôležitejšie závery uvádzame v nasledujúcej časti.
- **Tematické zameranie VMR podľa učebných osnov**
- Učebné osnovy VMR sa zameriavajú na tieto základné tematické okruhy:
 - vlastnosti osobnosti
 - sexuálna výchova
 - zdravie
 - drogy a drogová závislosť
 - vznik a vývin jedinca
 - obdobie puberty
 - medzil'udské vzťahy
 - intímne vzťahy
 - manželstvo
 - rodina a rodičovstvo

Témy, ktoré by podľa učebných osnov mali byť zahrnuté do VMR na jednotlivých stupňoch škôl.

Prvý a druhý stupeň ZŠ:

- Výchova k manželstvu a rodičovstvu – jej cieľ, úlohy, obsah, metódy,...
- Komunikácia medzi partnermi a medzi rodičmi a deťmi, zásady efektívnej komunikácie, chyby v komunikácii.
- Rola muža a ženy, rozdiel medzi pohlaviami.
- Hlbšia charakteristika predmanželských vzťahov, predmanželská výchova.
- Rizikovní a nevhodní partneri, zrelosť partnerov pre vstup do manželstva.
- Súčasná rodina v spoločnosti, jej úlohy, funkcie, problémy.

- Najbežnejším (a podľa nás aj najvhodnejším) rozčlenením VMR je osnova predmetu z 80 – tých rokov minulého storočia. (H. Rozinajová):
- Predmanželská výchova
- Výchova k manželstvu
- Výchova k rodičovstvu
- Rodinná výchova
- Toto rozdelenie v sebe zahŕňa celú problematiku medziľudských, a najmä partnerských a rodinných vzťahov a poskytuje zrozumiteľný prehľad a orientáciu v týchto vzťahoch a problémoch. Učebné osnovy však systematickejšie celistvejšie zahŕňajú iba výchovu k manželstvu a výchovu k rodičovstvu (týka sa to stredných škôl). Ostatné témy sú na všetkých troch stupňoch rozhádzané, nemajú nijakú pevnejšiu hierarchiu či usporiadanie a zameriavajú sa najmä na sexuálnu výchovu, vývin jedinca a nebezpečenstvo užívania drog. Dalo by sa povedať, že podľa učebných osnov je sexuálna výchova ťažiskovým bodom výchovy k manželstvu a rodičovstvu. Problémom je, že mnohí považujú sexuálnu výchovu a VMR mylne za totožné. Sexuálna výchova však tvorí iba jednu časť VMR. Predmanželská výchova ako aj rodinná výchova v učebných osnovách absentujú.

Predmanželská výchova

- Predmanželská výchova v sebe mala zahŕňať témy ako komunikácia, rola muža a ženy, ako aj rozdiely medzi pohlaviami, homosexuálne vzťahy, medziľudské vzťahy – priateľstvo a láska, sexuálna výchova, antikoncepcia a interupcia.
- Do predmanželskej výchovy by sa mal zahrnúť výber životného partnera, rizikovní partneri a zrelosť partnerov pre vstup do manželstva.
- Komunikácii, ako jednému z najdôležitejších nástrojov získavania, udržiavania, zlepšovania vzťahov ako aj riešenia rozličných partnerských a rodičovských problémov, by sa mala venovať vo výchove dostatočná pozornosť ale práve táto téma v učebných osnovách chýba. Každý človek vie rozprávať, ale správne komunikovať a prostredníctvom rozhovoru efektívne riešiť svoje problémy si vyžaduje cvik a znalosti zásad efektívnej komunikácie a poznanie chýb, ktorých by sme sa mali pri komunikácii vyvarovať.

Rodinná výchova

- **Rodinnú výchovu** netreba stotožňovať s výchovou k rodičovstvu, ktorej cieľom je vzbudiť v mladých ľuďoch túžbu po deťoch a naučiť ich, ako byť dobrým rodičom. Rodinná výchova sa zaoberá otázkami výchovy detí v rodine, ako reagovať a postupovať pri rozličných výchovných problémoch, ako vychovávať svoje deti, aby z nich vyrástli vyrovnaní a zdravo sebavedomí ľudia, ktorí sú schopní nájsť si svoje miesto v živote a v spoločnosti a ktorí sú schopní založiť a udržať si šťastnú rodinu.
- V nasledujúcej časti sme sa pokúsili urobiť analýzu tematických celkov obsahu VMR z hľadiska rozvoja jednotlivých stránok osobnosti.

- Vyučovanie v škole by sa malo zamerať nielen na kognitívnu stránku (v učebných osnovách prevláda zameranie obsahu a cieľov), ale aj na citovú stránku a psychomotorickú stránku, pretože osobnosť človeka netvorí iba rozumová stránka, ale aj citová a duševná a všetky jej stránky vytvárajú jednoliaty celok. Preto by škola mala venovať rovnakú pozornosť rozvoju všetkých stránok osobnosti. Iba pôsobením na všetky stránky osobnosti môže z človeka vyrásť harmonická osobnosť, zrelá nielen po rozumovej, ale aj citovej, duševne a vôľovej stránke.

- Jednotlivé témy sú zamerané najmä na kognitívnu stránku osobnosti, a to na všetkých troch stupňoch škôl. Ďalej nasleduje konatívna alebo vôľová stránka a najmenej sú zamerané na rozvoj emocionálnej stránky osobnosti. Témy rozvíjajúce kognitívnu a konatívnu stránku sa zameriavajú najmä na oblasť sexuality, zdravia a prevencie drogovej závislosti, témy zamerané na rozvoj emocionálnej stránky sú rozmanitejšie a dotýkajú sa viacerých oblastí partnerstva, manželstva a rodičovstva.

- Mnohí odborníci sa zhodujú v tom, že výchovno-vzdelávací proces v škole by nemal byť zameraný iba na rozvoj poznatkov a rozumových schopností, ale na rozvoj celej osobnosti žiaka, a to v rovnakom pomere všetkých stránok osobnosti. Žiak nemá veci iba poznať a rozumieť im, ale aj podľa toho poznania konať a citovo sa s tým identifikovať, pretože iba to, s čím sa citovo stotožníme, si naozaj zafixujeme a budeme podľa toho konať.

Použitá literatúra

- Bujnová, E.: Príprava na rodinný život v rodinnom a školskom prostredí. Nitra: PF UKF, 2005. ISBN 80-8050-891-7
- Poliaková, E. a kol.: Výchova k rodičovstvu, manželstvu a etike intímnych vzťahov. Nitra: SLOVDIDAC, 1996. ISBN 8096733982
- Prevendárová, J.: Výchovak manželstvu a rodičovstvu. Bratislava: SPN, 2000 ISBN 8008029331
- Rozinajová, H.: Výchova pre život v rodine. Martin: Osveta, 1981
- Rozinajová, H.: Sex, manželstvo, rodičovstvo. Martin: Osveta, 1984
- Rozinajová, H.: Matrimoniagogika. Pedagogika rodinného života pre učiteľov. Bratislava:SPN, 1992. ISBN 8008017686
- Učebné osnovy výchovy k manželstvu a rodičovstvu.
- Šulová, L.: Raný psychický vývoj dítete. Praha: Karolinum, 2004
- Učebné osnovy pre stredné školy.
- Zákon o rodine.
- Zákon z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, 245/2008 Z. z.
- www.nasarodina.sk (cit. 15. 7. 2008)

Prínos práce - zhrnutie

- V práci sme sa snažili pre začínajúcich učiteľov poukázať na dôležitosť a nenahraditeľnosť VMR vo výchovno-vzdelávacom procese. V námetoch sme vybrali aktivity, ktoré máme odskúšané na žiakoch našej školy.
- Naše poznatky a skúsenosti nám potvrdili, že osnovy VMR
 - majú rešpektovať psychologické a sociálne fakty,
 - majú podporovať hodnoty manželstva a rodinného života,
 - majú podporovať účinnú prevenciu AIDS, pohlavne prenosných chorôb a interupcie,
 - nemajú podporovať sexuálne experimentovanie a predčasný sex, ale majú podporovať sexuálne zdravie.

Primas

PROMOTING INQUIRY
IN MATHEMATICS AND SCIENCE
EDUCATION ACROSS EUROPE

Ďakujem za pozornosť

Mgr. Mária Mlyneková

Základná škola, Nitrianska 98, Branč

